varer« må altså fortolkes smidigt. Der må derfor antages at foreligge lignende varer, når de ud fra et forbrugersynspunkt frembyder ensartede egenskaber eller tjener samme behov. Anvendelsesområdet for artikel 95, stk. 1, skal således ikke fastlægges efter et strengt identitetskriterium, men efter et beslægtetheds- og sammenlignelighedskriterium, set i forhold til anvendelsen.

3. Hvis der ikke fuldt ud er tale om lignende varer i betydningen i traktatens artikel 95, stk. 1, er det formålet med artiklens stk. 2 at opfange enhver form for indirekte protektionistisk beskatning i forbindelse med varer, som ikke kan anses som lignende varer i stk. 1's forstand, men som ikke desto mindre delvis, indirekte eller potentielt konkurrerer indbyrdes.

Med hensyn til konsumalkohol har spiritus fremstillet af korn som destilleret produkt tilstrækkelig mange fælles træk med spiritus fremstillet af vin til i hvert fald under visse omstændigheder at give forbrugeren en valgmulighed. Dette giver tilstrækkelig baggrund for at antage, at varerne konkurrerer indbyrdes, og at varernes respektive beskatning kan beskytte den indenlandske produktion. I så henseende er det vigtigt at tage hensyn til de pågældende varers potentielle markedsandele i en situation uden beskyttelse, uden at man herved altid skal foretage en sammenligning af forbrugs- og indførselstallene. Artikel 95 er således til hinder for en afgiftsordning, der beskatter importeret whisky og indenlandsk spiritus fremstillet af vin forskelligt.

I sag 216/81

angående en anmodning, som Tribunale di Milano, 1. afdeling for civile sager, i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

COGIS (COMPAGNIA GENERALE INTERSCAMBI)

mod

AMMINISTRAZIONE DELLE FINANZE DELLO STATO

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 95,

har

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af afdelingsformanden A. Touffait, dommerne Mackenzie Stuart og U. Everling,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: H. A. Rühl, ekspeditionssekretær

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

Sagsøgeren i hovedsagen — aktieselskabet COGIS (Compagnia Generale Interscambi) — indførte i perioden 1965-1974 whisky fra Det forenede Kongerige og erlagde ved indførslen importafgift og statsafgift til toldvæsenet i Milano i forhold til den i den pågældende spiritus indeholdte mængde ren alkohol.

Med hensyn til den whiskyimport, som fandt sted efter Det forenede Kongeriges tiltrædelse af EØF-traktaten, mente selskabet, at de erlagte afgifter var i strid med EØF-traktaten. Selskabet anlagde følgelig sag mod Amministrazione delle Finanze dello Stato ved Tribunale di Milano med påstand om tilbagebetaling af de erlagte afgifter.

Selskabet påberåbte sig til støtte for sin påstand EØF-traktatens artikel 95. Ifølge selskabet var bestemmelsens forbud mod fiskal forskelsbehandling blevet overtrådt, idet spiritus, fremstillet af vin, og whisky er konkurrerende varer, og derfor må anses for lignende produkter med henblik på forbudet mod fiskal forskelsbehandling.

Nærmere henviste selskabet til, at Domstolen nemlig lagde ligebehandlingsprincippet til grund i dommen af 27. februar 1980 (sag 169/78, Kommissionen mod Italien, Sml. 1980, s. 385) og fastslog, at det var i strid med artikel 95, at Italien pålagde spiritus, fremstillet af indenlandsk vin »en banderoleafgift«, som var langt lavere end afgiften på indført whisky.

Ifølge Tribunale di Milano fører anvendelsen af de principper, der er lagt til grund i den nævnte dom, i nærværende sag til den antagelse, at der med hensyn til de partier whisky, som er indført fra Storbritannien, foreligger forskelsbehandling i forhold til spiritus fremstillet af indenlandsk vin.

Der opkræves således af indført whisky dels fuld særlig importafgift — mens spiritus fremstillet af indenlandsk vin, selv om der tages hensyn til den tilsva-

rende produktionsafgift, er indrømmet betydelige fradrag — dels statsafgift — mens spiritus fremstillet af indenlandsk vin er undtaget fra denne afgift.

Videre anfører Tribunale, at whisky på grundlag af de lovbestemmelser, som skiftevis har været gældende i Italien, ikke alene kan henføres til spirituosa, men også til ethylalkohol af 1. kategori. Det er baggrunden for, at whisky pålægges de ovennævnte afgifter.

Den nationale ret slutter heraf, at der ikke længere foreligger nogen forskelsbehandling, hvis den i artikel 95 omhandlede lighed godtgøres — jf. herved også Domstolens dom af 15. april 1970 (sag 28/69, Kommissionen mod Italien, Sml. 1970, s. 39) — på »grundlag af kriteriet om samme afgiftsklassificering af den indførte og den indenlandske vare«.

Da Tribunale di Milano fandt, at »anvendelsen af de principper, der kan udledes hhv. af Domstolens dom af 27. februar 1980 i sag 169/78 [nævnt ovenfor] og Domstolens dom af 15. april 1970 i sag 28/69 [nævnt ovenfor]« ville føre til forskellige resultater, udsatte retten sagen og forelagde ved kendelse af 2. april 1981 Domstolen følgende spørgsmål:

»Har Italien overtrådt traktatens artikel 95 ved at pålægge whisky indført fra Storbritannien afgifter i henhold til en afgiftsordning omfattende dels statsafgift, som ikke pålægges spiritus fremstillet af indenlandsk vin, dels fuld særlig importafgift, hvorimod spiritus fremstillet af indenlandsk vin pålægges en mindre produktionsafgift?«

Forelæggelseskendelsen er registreret på Domstolens justitskontor den 20. juli 1981.

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af sagsøgeren i hovedsagen COGIS ved advokat Mario Scalzo, Milano, Den italienske Republiks regering ved avvocato dello Stato Marcello Conti, Det forenede Kongeriges regering ved J. D. Howes, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, og Kommissionen ved Antonio Abate, Kommissionens juridiske konsulent, som befuldmægtiget.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har domstolen ved kendelse af 20. januar 1982 i henhold til procesreglementets artikel 95 henvist sagen til tredje afdeling og besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Indlæg i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

Sagsøgeren i hovedsagen har bemærket, at såvel indenlandsk som indført spiritus fremstillet af korn — der i henhold til italiensk lov er alkohol af 1. kategori — i den periode, hvor de omtvistede indførsler fandt sted, var pålagt en særlig importafgift (eller produktionsafgift, når der er tale om indenlandske varer) på 90 000 LIT pr. hl vandfri alkohol, en statsafgift på 60 000 LIT pr. hl vandfri alkohol og en variabel banderoleafgift alt efter beholderens rumindhold.

Da den italienske produktion af spiritus fremstillet af korn ifølge sagsøgeren var meget lille i den pågældende periode, skulle kontrollen med den afgiftsmæssige ligebehandling, som foreskrives i EØF-traktatens artikel 95, ikke foretages ved en sammenligning af indført spiritus fremstillet af korn med indenlandsk fremstillet spiritus af samme art, men derimod med spiritus fremstillet af vin, som må anses for at være den »lignende vare«.

Ifølge COGIS har Domstolen allerede behandlet spørgsmålet i sag 169/78 (jf. ovenfor).

Domstolen har desuden i dom af 10. oktober 1978 (Hansen mod Hauptzollamt Flensburg, sag 148/77, Sml. 1978, s. 1787) statueret, at udtrykket »lignende varer« i EØF-traktatens artikel 95 ikke skal fortolkes »i forhold til et absolut lighedskriterium, men derimod på grundlag af en sammenligning af varerne og deres anvendelse«.

Whisky og spiritus fremstillet af vin må i henhold til dette kriterium anses for »lignende varer«, da de ud fra et forbrugersynspunkt har samme egenskaber og konkurrerer indbyrdes i det mindste potentielt og indirekte; artikel 95, stk. 2, finder derfor anvendelse.

For så vidt ligebehandlingsprincippet i artikel 95 finder anvendelse på de omhandlede varer, »kan man heraf slutte, at de italienske afgiftsregler for indført whisky er retsstridige«.

Whisky blev således i den omhandlede periode pålagt samtlige de ovennævnte afgifter, mens spiritus fremstillet af vin var undtaget fra statsafgiften og blev indrømmet forskellige afslag og nedsættelser på i alt 12 000 LIT i produktionsafgiften.

Sammenligningen viser, at der er tale om forskelsbehandling til skade for indført whisky, ligesom der var tale om en forskelsbehandling til skade for cognac (jf. med henblik herpå dom af 27. 5. 1981, Essevi og Salengo, de forenede sager 142 og 143/80, endnu utrykt).

Ifølge sagsøgeren må det »med hensyn til statsafgiften følge« af de principper, Domstolen fastlagde i dommene i henholdsvis sag 169/78 og de forenede sager 142 og 143/80, »at den italienske ordning, som diskriminerer over for whisky fra Storbritannien, har protektionistisk karakter«.

Det, som den italienske regering i de ovennævnte sager har fremført for at begrunde den differentierede afgiftsordning — udligningsmiddel i den italienske landbrugspolitik eller »støtte« efter EØF-traktatens artikler 92 og 93 — kan i øvrigt heller ikke anerkendes i nærværende sag.

Sagsøgeren er følgelig af den opfattelse, at det forelagte spørgsmål skal besvares således:

»Den italienske Republik har ved at pålægge spiritus fremstillet af korn indført til Italien fra Storbritannien en statsafgift, som ikke opkræves af indenlandsk spiritus fremstillet af vin og presserester, og en særlig importafgift, der ikke danner grundlag for de samme nedsættelser og afslag, som er fastsat for den tilsvarende produktionsafgift af indenlandsk spiritus fremstillet af vin og presserester, undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i medfør af EØF-traktatens artikel 95«.

Den italienske regering har i første række gjort den opfattelse gældende, at spørgs-

målet i sin nuværende udformning ikke vil kunne besvares af Domstolen, og at det må forelægges på ny.

Regeringen henviser dernæst til den italienske afgiftsordning for ethylalkohol, som ifølge regeringen er kendetegnet ved at være en generel ordning, som er kombineret med forskellige ordninger for særlige kategorier afhængigt af det anvendte råstof.

Da det således drejer sig om en differentieret afgiftsordning for varer, som alle henhører under én og samme hovedgruppe, og der eventuelt er tale om lignende eller konkurrerende varer efter betydningen i EØF-traktatens artikel 95, gennemgår den italienske regering Domstolens praksis på området.

Ifølge regeringen fremgår det af denne praksis, specielt dommene i sagerne 148/77, 169/78, 142 og 143/80 (nævnt ovenfor) og dommene af 14. januar 1981 (Chemial, 140/79, Sml., s. 1, og Vinal, sag 46/80, Sml., s. 77), dom af 13. marts 1979 (Hansen, sag 91/78, Sml., s. 935) og dom af 8. januar 1980 (Kommissionen mod Italien, sag 21/79, Sml., s. 1), at »det ikke i sig selv er i strid med traktatens artikel 95«, at visse varer af samme beskaffenhed beskattes forskelligt. Medlemsstaterne kan således i mangel af harmoniserede nationale regler frit pålægge varerne de afgifter, som de finder bedst egnede. En anden og forskellig afgiftsordning kan under hensyn til berettigede krav ifølge den økonomiske politik begunstige visse varetyper eller visse grupper af producenter.

Følgelig må der tages udgangspunkt i medlemsstatens afgiftsordning for en bestemt type varer med alle ordningens forskelligheder og inddelinger — hvilket følger af dom af 22. juni 1976 (Bobie, sag 127/75, Sml., s. 1079) — og ikke i en generel og abstrakt forestilling og abstrakt forestilling om lighed mellem varer, som ifølge den nationale lovgivning er henført til forskellige grupper. Der må således i hvert enkelt tilfælde foretages en særskilt sammenligning af den indenlandske og de indførte varer for hver af ordningens beskatningskategorier.

Det følger imidlertid heraf, at artikel 95 er overholdt, når de indførte varer pålægges samme afgiftsbeløb som tilsvarende indenlandske varer.

Der er imidlertid begrænsninger i medlemsstaternes ret til at indføre differentierede afgiftsordninger. Bl.a. kan en medlemsstat ikke indføre en afgiftsordning, som uden støtte i objektive og neutralt fastsatte forskelle diskriminerer over for varer på grundlag af disses oprindelse.

Selv med hensyn til denne hovedregel skal det imidlertid præciseres, at det ikke er i strid med fællesskabsretten at opretholde en differentieret afgiftsbehandling, hvis den forfølger mål inden for den økonomiske politik, der på deres side er i overensstemmelse med EF-retten, og hvis gennemførelsesbestemmelserne herfor er af en sådan art, at de kan forhindre enhver form for forskelsbehandling af indførte produkter eller enhver form for beskyttelse af indenlandske produkter. Det er således ikke i strid med artikel 95 at fastsætte afgiftssatsen i forhold til det

anvendte råstof, blot fordi dette medfører, at det i det væsentligste er den indførte vare, som pålægges den højeste afgift, når forholdet er det, at der heller ikke har kunnet udvikles en rentabel indenlandsk produktion: den italienske regering henviser i denne forbindelse til dommene i sagerne Chemial og Vinal (nævnt ovenfor).

Ifølge den italienske regering er en differentieret afgiftsordning for varer af samme art kun uforenelig med artikel 95, hvis afgiftsreglerne for indenlandske varer ikke udvides til at gælde indførte varer, som besidder de nødvendige egenskaber, eller hvis opdelingen i forskellige afgiftskategorier foretages på en sådan måde, at der herved »ad bagvejen« indføres en ulovlig forskelsbehandling.

Ifølge den italienske regering kan man således på baggrund af de af Domstolens praksis — og ikke kun de to domme — udledte principper fjerne den forelæggende rets tvivl. Regeringen finder ikke, at resultatet er i uoverensstemmelse med dommen i sag 169/78; regeringen anfører specielt under henvisning til dommene i sagerne Chemial og Vinal, at en differentieret afgiftsordning hverken er diskriminerende eller protektionistisk, blot fordi den højst beskattede vare ikke i nævneværdig udstrækning fremstilles på medlemsstatens område, hvis denne omstændighed skyldes en målsætning i den økonomiske politik om at gøre en eventuel indenlandsk produktion urentabel, og den er således i overensstemmelse med fællesskabsretten.

Den italienske regering er af den opfattelse, at dette er tilstrækkeligt som svar på den nationale rets spørgsmål, men at det imidlertid er hensigtsmæssigt at fremføre »forskellige betragtninger vedrørende det spørgsmål, om den italienske lovgivning er i overensstemmelse med de ifølge traktatens artikel 95 gældende fællesskabsretlige grundsætninger«.

Ifølge regeringen er spørgsmålet, om det er lovligt kun at indrømme spiritus fremstillet af vin og frugter visse afgiftsmæssige fordele.

Den italienske regering anfører først, at konkrete fordele ligeledes gælder indførte varer, som opfylder de samme betingelser. Regeringen anfører videre, at formålet med denne undtagelsesbestemmelse ikke er protektionistisk, men er at fremme brændevinsbrændingen, helt i overensstemmelse med fællesskabsretten; gennemførelsesbestemmelserne til denne berettigede politik er heller ikke diskriminerende.

Den italienske regering gør endelig gældende, at nærværende sag adskiller sig fra sag 169/78. I denne sag indgik den pågældende banderoleafgift i en særlig ordning; de afgifter, som her er pålagt whisky, følger imidlertid af den generelle ordning for alle former for ethylalkohol med undtagelse af visse spirituosa.

Der kan således ikke tales om forskelsbehandling, hverken fordi whisky er omfattet af en strengere ordning — eftersom den indgår i en generel ordning — eller fordi den indenlandske produktion som påstået alene nyder godt af afgiftslettelser — eftersom de fordele, som indrømmes spiritus fremstillet af vin eller frugter både gælder indenlandske og indførte varer.

Det er desuden uvæsentligt, at den italienske whisky-produktion er begrænset (jf. Chemial og Vinal).

Medlemsstaternes frihed er således kun begrænset, i det omfang der er tale om en egentlig lighed, eller varerne i det mindste konkurrerer indbyrdes. Dette spørgsmål — som ifølge den italienske regering er »præjudicielt« — blev allerede afgjort i Domstolens domme af 27. februar 1980 (169/78, jf. ovenfor, samt Kommissionen mod Det forenede Kongerige, Kommissionen mod Frankrig, Kommissionen mod Danmark). Domstolen tog ikke stilling til spørgsmålet, om der var tale om lignende varer, idet den fastslog, at varerne under alle omstændigheder konkurrerede indbyrdes. Den italienske regering bøjer sig for Domstolens afgørelse, men finder ikke desto mindre, at det er artikel 95, stk. 2, og ikke artikel 95, stk. 1, som finder anvendelse i nærværende sag; ifølge bestemmelsen behøver to varer imidlertid ikke at være pålagt nøjagtig den samme afgiftsbyrde, blot må en afgiftsordning ikke kunne beskytte den indenlandske produktion.

Følgelig foreslår den italienske regering, at det forelagte spørgsmål besvares således:

»a) En afgiftsordning, hvorefter forskellige former for ethylalkohol og spirituosa beskattes i forhold til de ved fremstillingen anvendte råstoffer, er ikke i strid med EØF-traktatens artikel 95, hvis den differentierede ordning ligeledes gælder fra andre medlemsstater indførte varer, der samtidig opfylder både betingelsen om lighed i traktatens artikel 95, stk. 1, og de betingelser, som i den nationale lovgivning er opstillet for, at varer kan blive omfattet af ordningen.

b) De nærmere gennemførelsesbestemmelser til en sådan afgiftsordning kan imidlertid være i strid med de forpligtelser, som følger af artikel 95, stk. 1, når deres grundlag er inddelinger, som i praksis diskriminerer identiske eller lignende varer udelukkende på grund af varernes oprindelse — indenlandske eller udenlandske. Dette forhold alene kan imidlertid ikke i den angivne sammenhæng udgøre en overtrædelse af artikel 95, blot fordi de varer, som ifølge den pågældende afgiftsordning er pålagt de højeste afgifter, for størstedelens vedkommende er varer indført fra andre medlemsstater.

c) Det vil ikke være i strid med påbudet i artikel 95, stk. 2, at indføre forskellige afgiftsordninger for henholdsvis indenlandske varer og indførte varer, som ikke kan anses for at være identiske eller lignende varer, men som alene konkurrerer indbyrdes, medmindre forskellen i den varerne pålagte afgiftsbyrde under hensyn til samtlige de faktorer, som påvirker prisdannelsen og forbrugernes indkøb, vil kunne beskytte den indenlandske produktion. I så fald kræver artikel 95, stk. 2, ikke, at enhver forskel i afgiftsbyrden fjernes, men udelukkende, at forskellen holdes inden for bestemte grænser, som udelukker, at den vil

kunne indebære nogen form for beskyttelse«.

Det forenede Kongeriges regering har udelukkende lagt vægt på Domstolens domme af 27. februar 1980. Ifølge regeringen følger det af den omstændighed, at de pågældende afgifter begunstiger spiritus fremstillet af italiensk vin, at afgifterne er i strid med ligebehandlingsprincippet i artikel 95.

Vinbøndernes problemer er ganske vist alvorlige, men bør ikke løses »ved at omgå det klare formål med artikel 95«.

Domstolen har i dommene af 27. februar 1981 — hvor den var konfronteret med en række forskellige sager — behandlet spørgsmålet om »lignende varer i meget brede vendinger«. Da nærværende sag imidlertid kun vedrører import af whisky til Italien, forekommer det hensigtsmæssigt, at Domstolen statuerer, at whisky og spiritus fremstillet af vin er lignende varer, og at Domstolen herved støtter sig på præmis 38 i sag 168/78 (Kommissionen mod Frankrig), præmis 10 i sag 169/78 og på de i Rewe-dommen (sag 45/75, Sml. 1976, s. 181) fremførte principper, hvorefter varer må anses for lignende varer, når de »over for forbrugerne frembyder ensartede egenskaber og tjener samme behov«.

Selv om Domstolen imidlertid skulle lægge til grund, at der ikke er tale om lignende varer, finder afgørelsen i sag 169/78 under alle omstændigheder anvendelse på nærværende sag, hvorfor det må antages, at de pågældende afgifter indirekte beskytter italiensk spirituosa.

Der foreligger ikke — som anført af Tribunale di Milano — nogen uoverensstemmelse, idet det ikke følger af dommen i sag 28/69, at alene varer, som henhører under samme afgiftsklassificering kan anses for lignende varer; dette argument — som Italien i øvrigt gjorde gældende i sag 169/78 — blev forkastet af Domstolen (jf. præmis 31).

Følgelig mener den britiske regering,

»at ingen udtalelse i Domstolens dom i sag 28/69 eller i andre domme på nogen måde støtter den antagelse, at Domstolen ikke i nærværende sag skulle bekræfte sin afgørelse i sag 169/78. Domstolen må derfor statuere, at afgifter, som de i Tribunale di Milano's præjudicielle spørgsmål omhandlede, er i strid med EØF-traktatens artikel 95«.

Kommissionen har indledningsvis henvist til de italienske afgiftsordninger, som er genstand for nærværende sag, for at gøre det klart, at forskelsbehandlingen for begge de pågældende afgifters vedkommende skyldes kriteriet om det ved fremstillingen af spirituosa anvendte råstof.

Ganske vist indrømmes de italienske afgiftsmæssige fordele både indenlandske og indførte varer, men dette gælder kun teoretisk, idet Italien ikke har nogen indenlandsk produktion af spiritus fremstillet af korn, hvorfor kun indført spiritus fremstillet af korn pålægges de pågældende afgifter.

Domstolen har imidlertid i sag 169/78 fastslået, at spiritus fremstillet af korn og spiritus fremstillet af vin er lignende og/

eller konkurrerende varer. Selv om det måtte antages, at der ikke er tale om konkurrerende varer, fremgår det, at de pågældende afgifter, som er klart protektionistiske, er i strid med traktatens artikel 95.

Medlemsstaterne kan heller ikke tilsidesætte forpligtelsen i traktatens artikel 95 under påberåbelse af afgiftsordningens formål. Der kan ikke tages hensyn til lovbestemte formål, når det er fastslået, at den ved loven indførte afgiftsordning indebærer en beskyttelse.

Alligevel gennemgår Kommissionen subsidiært den italienske regerings argumentation om afgiftsordningens formål. Den anfægter dens berettigelse og anfører, at den italienske regerings argumentation med hensyn til både anbringendet om, at der er tale om en »støtteordning« og »et middel til udligning«, samt med hensyn til, at afgiftsordningerne er »udtryk for traditionelle tendenser i den økonomiske politik«, allerede stiltiende er blevet afvist af Domstolen.

Følgelig »foreslår Kommissionen — under hensyn til, at banderoleafgiften og de to afgiftsordninger, som er genstand for nærværende sag, har samme struktur — at Domstolen fortolker artikel 95 på grundlag af dommen i sag 169/78 for at sikre en lige afgiftsbehandling af indført spiritus fremstillet af korn og indenlandsk spiritus fremstillet af vin«.

III — Mundtlig forhandling

Sagsøgeren i hovedsagen, COGIS, ved advokat Scalzo, Milano, den italienske regering, ved Conti, som befuldmægtiget, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved Abate, som befuldmægtiget, har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Domstolens spørgsmål i retsmødet den 6. maj 1982.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 10. juni 1982.

Præmisser

1 Ved kendelse af 2. april 1981, indgået til Domstolen den 20. juli 1981, har Tribunale di Milano (1. afdeling for civile sager) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 95 for at kunne afgøre, om den differentierede afgiftsordning for whisky og spiritus fremstillet af vin, som har været anvendt i henhold til de italienske afgiftsregler efter Det forenede Kongeriges tiltrædelse af EØF-traktaten, er forenelig med denne artikel.

2 Tvisten mellem sagsøgeren i hovedsagen, som importerer whisky, og Amministrazione delle Finanze dello Stato er opstået som følge af et krav om tilbagebetaling af den særlige afgift, som opkræves ved indførslen, og som svarer til produktionsafgiften pålagt indenlandsk fremstillet spiritus, og den statsafgift, som beregnes på basis af den i den pågældende spiritus indeholdte mængde ren alkohol. Kravet om tilbagebetaling er rejst under hensyn til, at de pågældende afgifter enten er højere end de, som opkræves af indenlandsk fremstillet spiritus, eller slet ikke pålægges denne.

3 Da den nationale ret fandt, at de principper, som Domstolen har opstillet for fortolkningen af artikel 95, dels i dommen af 27. februar 1980 (Kommissionen mod Italien, sag 169/78, Sml. 1980, s. 385), hvor Domstolen fastslog, at toldtariffen ikke er afgørende med hensyn til spørgsmålet om varers lighed, dels i en ældre dom af 15. april 1970 (Kommissionen mod Italien, sag 28/69, Sml. 1970, s. 39), hvor den omstændighed, at varer falder ind under samme afgiftsklassificering, blev anset for væsentlig ved afgørelsen af, om der foreligger en sådan lighed, kunne føre til forskellige resultater, har retten forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»Har Italien overtrådt traktatens artikel 95 ved at pålægge whisky indført fra Storbritannien afgifter i henhold til en afgiftsordning omfattende dels statsafgift, som ikke pålægges spiritus fremstillet af indenlandsk vin, dels fuld særlig importafgift, hvorimod spiritus fremstillet af indenlandsk vin pålægges en mindre produktionsafgift?«

4 Hermed anmoder den nationale ret Domstolen om at præcisere de kriterier, som skal lægges til grund ved fortolkningen af artikel 95 med henblik på tvisten mellem parterne, således at retten herefter vil være i stand til alene at anvende de italienske afgiftsbestemmelser i det omfang, de ikke er i strid med gældende fællesskabsret.

5 I så henseende bemærkes først, at Domstolen i dommen af 27. februar 1980 i sag 169/78, Kommissionen mod Italien, fastslog følgende: »Ved den afgiftsmæssige forskelsbehandling af spiritus i form af den i den italienske afgifts-

lovgivning krævede påsætning af afgiftsbanderoler på spiritusflasker til detailsalg, som fremgår af artikel 6 i dekret nr. 745 af 26. oktober 1970, som stadfæstedes ved lov nr. 1034 af 18. december 1970, for så vidt angår spiritus fremstillet ved destillation af korn og sukkerrør på den ene side og spiritus fremstillet af vin og presserester på den anden side, har Den italienske Republik for produkter indført fra andre medlemsstater undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i medfør af EØF-traktatens artikel 95.«

6 Dette blev fastslået på grundlag af en fortolkning af artikel 95 støttet på systemet i EØF-traktaten, hvorefter artiklens stykker 1 og 2 supplerer bestemmelserne om afskaffelse af told og afgifter med tilsvarende virkning, idet formålet hermed er at sikre frie varebevægelser mellem medlemslandene på normale konkurrencevilkår ved at fjerne enhver form for beskyttelse som følge af interne afgifter, der virker diskriminerende over for varer fra andre medlemsstater. Artikel 95 sikrer således, at de interne afgifter virker fuldstændig neutralt i forhold til konkurrencen mellem indenlandske og indførte varer.

7 Det blev præciseret, at artikel 95, stk. 1, skal fortolkes bredt, således at det bliver muligt at opfange enhver beskatningsmetode, som bryder med princippet om ligebehandling af indenlandske og indførte varer. Begrebet »lignende varer« må altså fortolkes smidigt. Der må derfor antages at foreligge lignende varer, når de ud fra et forbrugersynspunkt frembyder ensartede egenskaber eller tjener samme behov. Anvendelsesområdet for artikel 95, stk. 1, skal således ikke fastlægges efter et strengt identitetskriterium, men efter et beslægtetheds- og sammenlignelighedskriterium, set i forhold til anvendelsen.

8 Med hensyn til konsumalkohol må det på grundlag af kriterier såsom oprindelsen af varerne og deres fremstillingsmåde, deres eventuelle anvendelse samt forbrugsvanerne inden for Fællesskabet som helhed afgøres, om varerne udviser tilstrækkelig mange lighedspunkter. Denne vurdering skal foretages uden hensyntagen til eventuelle rent nationalt fastsatte afgiftsmæssige afgrænsninger, ligesom det er upåkrævet at hense til den toldmæssige tarifering. Hvis der på grundlag af de nævnte kriterier må antages at være tale om lignende varer, finder artikel 95, stk. 1, anvendelse.

9 Hvis er ikke fuldt ud er tale om lignende varer i betydningen i artikel 95, stk. 1, er det — som nævnt i dommen i sag 169/78 — formålet med artiklens stk. 2, at opfange enhver form for indirekte protektionistisk beskatning i forbindelse med varer, som ikke kan anses som lignende varer i stykke 1's forstand, men som ikke desto mindre delvis, indirekte eller potentielt konkurrerer indbyrdes.

10 Med hensyn til konsumalkohol blev det allerede i denne dom præciseret, at spiritus fremstillet af korn og rom som destillerede produkter har tilstrækkelig mange fælles træk med spiritus fremstillet af vin og presserester til i hvert fald under visse omstændigheder at give forbrugeren en valgmulighed. Dette giver tilstrækkelig baggrund for at antage, at varerne konkurrerer indbyrdes, og at varernes respektive beskatning kan beskytte den indenlandske produktion. I så henseende er det vigtigt at tage hensyn til de pågældende varers potentielle markedsandel i en situation uden beskyttelse, uden at man herved altid skal foretage en sammenligning af forbrugs- og indførselstallene.

11 Med hensyn til beskatningssystemets beskyttende karakter blev det i dommen i sag 169/78 konstateret, at systemet var kendetegnet ved, at de mest typiske indenlandske varer, nemlig spiritus på basis af vin og presserester, befinder sig i den gunstigste afgiftskategori, mens to varetyper, som næsten udelukkende indføres fra andre medlemsstater, nemlig spiritus på basis af korn og rom, er pålagt en tungere afgiftsbyrde. Den omstændighed, at der ligeledes findes en indenlandsk produktion af disse spiritusprodukter, kan ikke ændre denne bedømmelse, da det er ubestridt, at det kun drejer sig om minimale mængder. Den differentierede beskatning påvirker markedet for de pågældende varer ved at nedsætte det potentielle forbrug af de indførte varer.

12 Den nationale rets spørgsmål vil herefter være at besvare således, at artikel 95 er til hinder for en afgiftsordning, der beskatter whisky og anden spiritus forskelligt.

Sagens omkostninger

13 De afgifter, der er afholdt af Den italienske Republiks regering, regeringen for Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland samt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af Tribunale di Milano, 1. afdeling for civile sager, ved kendelse af 2. april 1981, for ret:

Artikel 95 er til hinder for en afgiftsordning, der beskatter whisky og anden spiritus forskelligt.

Touffait Mackenzie Stuart Everling

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. juli 1982.

For justitssekretæren

J. A. Pompe
Assisterende justitssekretær

A. Touffait
Formand for tredje afdeling